

УДК 343.98:343.14:343.341

Цюприк І. В. – кандидат юридичних наук,
заступник прокурора Луганської області,
м. Сєвєродонецьк

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ВИНУВАТОСТІ ОСІБ, ПРИЧЕТНИХ ДО ВЧИНЕННЯ ТЕРОРИСТИЧНИХ АКТІВ

Окреслено обставини, які характеризують винуватість осіб і підлягають встановленню в кримінальних провадженнях за фактом учинення терористичного акту. Визначено, що основним завданням під час розслідування терористичного акту є встановлення вини, мотивів і мети злочину. Обґрунтовано, що своєчасне і точне з'ясування мотиву вчинення терористичного акту впливає на ефективність розслідування, сприяє встановленню кола осіб, які можуть бути причетні до протиправного діяння, і застосуванню всіх необхідних заходів кримінального переслідування.

Ключові слова: терористичний акт, мета злочину, мотив злочину, організована терористична група.

Винуватість є однією з обставин, яка підлягає доказуванню в кримінальному провадженні. Необхідність її доведення є обов'язком сторони обвинувачення (слідчого органу досудового розслідування, керівника органу досудового розслідування, прокурора й оперативних підрозділів), що передбачено ч. 2 ст. 17 Кримінального процесуального кодексу (КПК) України [1]. Водночас у ст. 62 Конституції України зазначено, що особу вважають невинуватою в учиненні злочину, її не може бути піддано кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку та встановлено обвинувальним вироком суду [2].

Складність притягнення до кримінальної відповідальності в учиненні злочинів, пов'язаних із терористичною діяльністю, полягає в тому, що відповідно до ст. 258 Кримінального кодексу (КК) України [3] правопорушник повинен усвідомлювати кримінально протиправний характер своїх дій і прагнути їх

настання (наприклад, у разі застосування зброї, учинення вибуху, підпалу чи інших дій, які створювали небезпеку для життя чи здоров'я людини або заподіяння значної майнової шкоди, настання інших тяжких наслідків). Дії суб'єкта мають бути умисними, необережна вина виключає притягнення до кримінальної відповідальності. Отже, особа усвідомлює суспільну небезпечність такого злочину, передбачає можливість чи неминучість заподіяння своїми діями небезпеки для життя чи здоров'я людини або значної шкоди суспільним відносинам тощо, допускає це. Фактично особа повинна визнавати свою винуватість.

Однак практика розслідування кримінальних проваджень за фактом учинення злочинів терористичної спрямованості засвідчує наявність окремих проблем, що виникають під час доказування винуватості учасників цього виду злочинів, тому вони потребують подальшого вивчення.

Дослідження аспектів предмета доказування в кримінальному провадженні здійснювали у своїх працях В. П. Гмирко, В. Г. Гончаренко, Ю. М. Грошевий, Є. Г. Коваленко, М. М. Михеєнко, В. Т. Нор, В. О. Попелюшко, С. М. Стахівський, М. С. Строгович, В. М. Тертишник, Л. Д. Удалова, С. С. Чернявський, М. Є. Шумило та інші вчені-процесуалісти.

Окремі елементи предмета доказування злочинів терористичної спрямованості аналізували В. Ф. Антипенко, В. І. Василичук, В. О. Глушков, В. П. Ємельянов, В. С. Зеленецький, О. Д. Комарова, О. Є. Користін, В. В. Крутов, Д. Й. Никифорчук, М. А. Погорецький, М. П. Стрельбицький та ін. Попри наявний доробок зазначених науковців, додаткового дослідження потребують питання предмета доказування в кримінальних провадженнях щодо винуватості учасників організованих груп і злочинних організацій у вчиненні терористичних актів.

Метою статті є дослідження особливостей визначення винуватості осіб, які причетні до вчинення терористичного акту.

Одна із суттєвих особливостей злочинів, пов'язаних із терористичною діяльністю, полягає в тому, що в них органічно пов'язані об'єктивна сторона, тобто саме діяння, і причетність відповідних суб'єктів до його вчинення як елемент винуватості в тому сенсі, у якому це поняття застосовують як складник доказування. Тобто неможливо визначити винуватість учасників організованих груп і злочинних організацій у вчиненні

терористичних актів, не враховуючи того, хто їх організував і хто входить до їх складу.

Терористичні групи й організації створюють для вчинення діянь, передбачених ст. 258 КК України, а також інших злочинів терористичної спрямованості, тобто діянь щодо залякування населення з метою спонукання держави, міжнародної організації, фізичної чи юридичної особи до прийняття чи відмови від прийняття будь-якого рішення. Саме фактором цілеспрямованого залякування населення як засобу досягнення поставленої мети терористичний акт відрізняється від інших споріднених злочинів.

Корисну інформацію під час дослідження особи терориста надають мотив і мета вчинення суб'єктом конкретної протиправної дії. Мотив – усвідомлена підстава, бажання досягти визначеної мети. Він тісно пов'язаний з виною, однак не збігається з нею. Впливаючи на свідомість людини, мотив формує спрямованість волі, обумовлює характер її дій [4, с. 84]. Мотивом слід вважати безпосередню внутрішню спонукальну причину злочинного діяння. Будь-яка діяльність зумовлена певними мотивами (ідеал, емоції, установка, інтерес, потяг, користь, помста, сексуальні спонукання, наркозалежність тощо). Саме мотив є «ідеальною підставою злочину». Він має бути встановлений незалежно від того, чи охоплює його відповідний склад злочину, оскільки без цього неможливо цілком визначити ступінь суспільної небезпеки злочину та злочинця [5, с. 44].

Мотив кримінального правопорушення як елемент предмета доказування – це спонукання до дії, що виникає на підставі потреби. За мотивом відмежовують одні склади злочину від інших, суміжних, або ж він може свідчити про відсутність суспільної небезпеки діяння, а також бути обставиною, що обтяжує або пом'якшує покарання. Навіть у тих випадках, коли закон безпосередньо не вимагає встановлення мотиву вчинення кримінального правопорушення, його необхідно з'ясовувати, оскільки він дає змогу більш повно й точно визначити ступінь суспільної небезпеки підозрюваного (обвинуваченого) та вчиненого ним діяння.

З'ясування мотиву кримінального правопорушення є одним із головних завдань під час розслідування кримінальних правопорушень, зокрема участі в учиненні терористичного акту. Мотив безпосередньо пов'язаний зі своїм носієм, окреслює причиново-наслідковий зв'язок дій особи в кримінально

протиправному діянні. Своєчасне і точне з'ясування мотиву вчинення терористичного акту позначається на ефективності розслідування, оскільки сприяє встановленню кола осіб, які можуть бути причетні до цього злочину, і застосуванню необхідних заходів кримінального переслідування. Дані про мотиви та мету вчинення терористичного акту мають бути використані для формулювання слідчих версій стосовно суб'єкта та суб'єктивної сторони протиправної дії, під час організації пошуку злочинця, обрання тактичних прийомів, проведення певних слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів.

Як і будь-які вчинки людини, мотивація тероризму, акцентує В. С. Канцір, є неоднозначною, складною, багаторівневою, а власне мотиви слід розрізняти залежно від особи та видової приналежності конкретного терористичного акту. Мотиви злочинної поведінки можна пов'язати зі світоглядом особи терориста, інтересами, соціальними орієнтаціями, уміннями, навиками, звичками. Важливими в цьому контексті є стереотипи поведінки, установки тощо. Зазначене безпосередньо стосується мотивації злочинної поведінки й особи терориста, які можуть мати не тільки меркантильне чи ідеологічне підґрунтя. Новим є дослідження глибинних мотивів, коли насильство застосовують для утвердження особистої влади, а також мотивів самореалізації (парадоксальний мотив). Така самореалізація – визнання обмеженості можливостей і констатація неспроможності людини, яка не знаходить інших способів вплинути на світ, окрім насильства та деструкції [6, с. 249].

Досліджуючи мотиви терористичних виявів, В. К. Гришук об'єднує їх у дві групи – особисті й ідеологічні. До особистих мотивів належать такі: емоційні; психологічні (здобути популярність, прославитися, залишити слід в історії); етичні (досягнення «справедливості»); прагнення самоутверджуватися; потреба «приналежності до групи»; економічні (усунення конкурентів); корисливі (держави, організації або особи, що є спонсорами терористичної діяльності, високо оплачують її). З-поміж ідеологічних мотивів виокремлено такі: соціально-політичні (захоплення влади, зміна суспільного устрою); націоналістично-сепаратистські; релігійні (відстоювання чистоти своєї віри) [7, с. 58–59].

Коли йдеться про емоційні мотиви, то слід зауважити, що більшість терористів не має жодних психопатологічних відхилень.

Однак важливу роль відіграють невротичні комплекси. Серед терористів значно частіше зустрічаються особи емоційно нестійкі, невдахи, які прагнуть привернути до себе увагу, мріють про славу, лідерство тощо. Нерідко ниці мотиви терористи підмінюють благородними й піднесеними, що нібито виправдовує їхню поведінку як боротьбу за справедливість (суверенітет нації тощо). Мотиваційне підґрунтя націоналістичного й сепаратистського тероризму значно міцніше від соціально-політичного, оскільки пов'язане з кровними зв'язками, сімейними традиціями, передається з покоління в покоління і закладається з раннього дитинства [7, с. 59–60].

Одним зі спонукальних механізмів учинення терористичних актів є мотив самоствердження, що визначає активність суб'єкта злочинної діяльності під час учинення злочинних дій. Активність суб'єкта злочинної діяльності терористичного спрямування зумовлена агресивною поведінкою, яка виявляється, зокрема, у: самоствердженні у зв'язку з потребою впливати на ситуацію, впливі на поведінку іншої людини, примушуючи її до певних дій; домінуванні в злочинній організації, доведенні своєї ідентичності в злочинній групі; інформаційному ефекті внаслідок привернення уваги значної кількості людей, засобів масової інформації, справляння враження, учинення впливу на суспільство, державу, нехтуючи такими загальнолюдськими цінностями, як життя й здоров'я людини. Це дає змогу відчувати власну значущість, подолати відчуження та фрустрацію.

Визначальною підставою злочинної діяльності терористичного спрямування є спонукальні механізми особистісних конфліктів, які відображають конфліктну взаємодію суб'єкта з навколишнім середовищем, окреслюючи систему домінантних відносин у формуванні та розвитку кримінальної події. Особистісні конфлікти виявляються під час учинення терористичних актів, насамперед, у формі агресії на рівні установки, спрямованої на заподіяння шкоди, а також унаслідок комплексу неповноцінності особи, що передбачає прямолінійно-агресивний тип відносин у злочинній діяльності.

Мотиваційна спрямованість організації терористичної діяльності має спонукальну основу – мотив досягнення таких завдань, як порушення громадської та економічної безпеки, залякування населення або вплив на прийняття органами влади рішень і задоволення внаслідок цього своїх неправомірних корисливих та (або) інших інтересів.

Політичний мотив має на меті створення атмосфери терору, спрямований на залякування всього суспільства або окремих політичних діячів, а також слугує для привертання до організації суспільної уваги. Досягнення політичних цілей насильством терористичного характеру є виявом екстремізму, спрямованого на зміну політичного ладу, керівництва країни, порушення територіальної цілісності, нав'язування релігійних і соціальних стандартів, зміну курсу держави, зривання переговорів та інших політичних процесів, провокування конфліктів. Тобто політичний екстремізм як різновид тероризму зумовлений спонукально-регулятивними механізмами релігійного та національного змісту.

З огляду на цільову спрямованість тероризму, основою вчинення цих злочинів, стверджує О. В. Хаваліц, є релігійні переконання на рівні фанатизму, що визначені характером злочинних дій терористів-смертників. Їх використовують як знаряддя вчинення терористичних актів, вони «зручні» для застосування в місцях скупчення значної кількості людей, що призводить до численних жертв. За їх допомогою забезпечують приховування організаторів учинення терористичних актів, полегшеною є й організація виконання вибуху для досягнення злочинної мети терористичного акту [8, с. 116–117].

Класифікуючи джерела інформації про мотив злочину, слід виокремити власне людину (підозрюваний, потерпілий, свідок та інші), предмети побуту злочинця (особисті щоденники, література) тощо. Порівняно новим джерелом інформації про мотив злочину є соціальні Інтернет-мережі.

Соціальна мережа нині є одним із засобів індивідуалізації та самовираження. Соціальні «сторінки» в них містять інформацію різного змісту – від наукової до антисоціальної. За відомостями, що зберігаються на Інтернет-сторінці користувача, можна дати початкову психологічну та моральну характеристику її користувача (за умови, що він особисто її наповнює). Така інформація може свідчити про певні інтереси користувача, їх зміни, а демонстровані в Інтернеті інтереси можуть реалізовуватися в повсякденному житті шляхом учинення конкретних кримінально протиправних дій, пов'язаних із терористичною діяльністю.

У зв'язку із цим вважаємо, що «сторінка» користувача соціальної мережі, який учинив терористичний акт, може бути одним із джерел важливої інформації про мотив злочину й бути

елементом «слідової картини» мотиву вчинення злочинів, пов'язаних із терористичною діяльністю. Таким чином, за допомогою інформації, що міститься на «сторінці» користувача соціальної мережі, можливо отримати доказову інформацію про мотив уже вчиненого злочину.

Аналіз наукової літератури з дослідження проблем терористичних виявів спонукає до висновку про неоднозначність мотиваційної складової. Натомість В. С. Канцір констатує, що мотиви терористичних злочинів поступово зміщуються в бік користі. Проте інші мотиви (помста, ненависть тощо) не зникають, а «поєднуються» з корисливими мотивами і загалом є «полімотиваційним блоком». Певний мотив завжди домінує. В осіб, які вчиняють терористичні акти, мотиви акумулюються у двох напрямках: прагнення до реалізації своїх задумів і намірів, пов'язаних із метою діяння, і до задоволення потреби в насильстві, яке невіддільне від агресії та жорстокості; мотивація ґрунтується на початковій меті діяння та конкретно спрямована на деструкцію. Домінантний мотив цього злочину має подвійне підґрунтя: з одного боку, він є невід'ємною рисою особи терориста; з іншого – це агресивна реакція на ситуацію [6, с. 250–251].

Таким чином, під час розслідування терористичного акту завжди необхідно встановлювати дві групи мотивів: по-перше, мотиви організації злочинного формування; по-друге, мотиви кожного окремого учасника вчиненого терористичного акту.

З'ясування мотиву злочину також потребує встановлення такої складової суб'єктивної сторони злочину, як мета, яка підлягає обов'язковому доказуванню в кримінальному провадженні та передбачена ст. 91 КПК України як окремий елемент предмета доказування. Лише в комплексі мотив і мета можуть забезпечити повне уявлення про спрямованість поведінки терориста. Неврахування мети злочину під час з'ясування мотиву може призвести до неповного виявлення всіх обставин учинення злочинів, пов'язаних із терористичною діяльністю.

Будь-яку терористичну діяльність здійснюють цілеспрямовано, вона завжди передбачає наявність певної мети. Сформований вектор «мотив–мета» реалізується в діяльності; завершена діяльність (досягнута мета) створює можливість «переведення» цього вектора на новий рівень. У цьому руслі розвиваються здібності людини, її інтереси, схильності, морально-вольові якості, професійна майстерність, тобто особистість

загалом [6, с. 250]. Мотив і мета злочину тісно пов'язані між собою. Не довівши мотиву злочину, неможливо встановити його мету, і навпаки [9, с. 101]. Специфіка тероризму полягає в тому, що формування цілей, здебільшого, не пов'язане з конкретними виявами насильства, тобто між жертвами та метою, на яку спрямовують свої дії терористи, немає прямого зв'язку. Насправді терористичний акт не забезпечує досягнення декларованих цілей, це лише привід для демонстрування терористами своїх вимог і можливостей [7, с. 50]. Отже, слід вирізняти головну та проміжні цілі терористичної діяльності.

Головна (генеральна, стратегічна, кінцева) мета тероризму передбачає досягнення певних політичних, релігійних чи інших соціальних змін. Вона формується на підставі ідеології терористів, її публічно оголошують як конкретну вимогу, що визначає суб'єктів впливу, а також контингент осіб, які можуть бути залучені до терористичної діяльності. Ця мета є незаконною, і в груповій свідомості терористів її не можна досягти іншим шляхом, ніж через застосування небезпечного насильства для залякування населення та представників влади [10, с. 151].

Отже, мотив зумовлює мету, а мета визначає дію чи бездіяльність з учинення та приховування кримінального правопорушення, які відображаються в предметах (об'єктах) і матеріальних слідах. Водночас мотив і мета – це взаємопов'язані, взаємоуточнювальні та взаємодоповнювальні елементи предмета доказування, зокрема під час розслідування злочинів, пов'язаних з учиненням терористичних актів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>. – Назва з екрана.
2. Конституція України [Електронний ресурс] : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
3. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. – Назва з екрана.
4. Горелик И. И. Мотив и цель преступления / И. И. Горелик // Уголовное право БССР. Часть общая : в 2 т. / [И. И. Горелик и др.]. – Минск : Высш. шк., 1978. – Т. 1. – 334 с.
5. Ільченко С. Ю. Особливості доказування винуватості обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення / С. Ю. Ільченко // Досудове

розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення. – 2014. – Вип. 6. – С. 44–46.

6. Канцір В. С. Спонукальні мотиви злочинної поведінки терористів [Електронний ресурс] / В. С. Канцір // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 3. – С. 249–252. – Режим доступу: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2011_3/249.pdf. – Назва з екрана.

7. Грищук В. К. Тероризм: теоретико-прикладні аспекти [Електронний ресурс] : навч. посіб. / В. К. Грищук. – Львів : ЛьвДУВС, 2011. – 328 с. – Режим доступу: irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21COM. – Назва з екрана.

8. Хаваліц О. В. Використання криміналістично значущих ознак під час виявлення та розслідування злочинів терористичного характеру [Електронний ресурс] / О. В. Хаваліц // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. – С. 114–118. – Режим доступу: http://www.lj.kherson.ua/2016/pravo01/part_4/32.pdf. – Назва з екрана.

9. Журба А. І. Особливості предмета доказування у справах про комп'ютерні злочини : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / А. І. Журба. – Харків, 2008. – 230 с.

10. Мокляк В. В. Сучасний тероризм як соціальне явище: сутність та форми прояву [Електронний ресурс] / В. В. Мокляк // Проблеми законності. – 2016. – Вип. 135. – С. 147–156. – Режим доступу: <http://oaji.net/articles/2017/3229-1484730968.pdf>. – Назва з екрана.

REFERENCES

1. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy: vid 13 kvit. 2012 r. No. 4651-VI [Criminal Procedural Code of Ukraine from April 13, 2012, No. 4651-VI]. (n.d.). zakon0.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> [in Ukrainian].

2. Konstytutsiia Ukrainy: vid 28 cherv. 1996 r. No. 254k/96-VR [Constitution of Ukraine from June 28, 1996, No. 254k/96-VR]. (n.d.). zakon5.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].

3. Kryminalnyi kodeks Ukrainy: vid 5 kvit. 2001 r. No. 2341-III [Criminal Code of Ukraine from April 5, 2001, No. 2341-III]. (n.d.). zakon3.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> [in Ukrainian].

4. Gorelkin, I.I. (et al.). (1978). Motiv i cel prestupleniia [The motive and purpose of the crime]. *Ugolovnoe pravo BSSR. Chast obscaia, Criminal law of the BSSR. Part of the total*. Minsk: Vyssh. shk. [in Russian].

5. Ilchenko, S.Yu. (2014). Osoblyvosti dokazuvannia vynuvatosti obvynuvachenoho u vchynenni kryminalnogo pravoporushennia [Features of proving the guilt of the accused in committing a criminal offense]. *Dosudove rozsliduvannia: aktualni problemy ta shliakhy ikh vyrishennia, Pre-trial investigation: actual problems and ways to solve them*, 6, 44–46 [in Ukrainian].

6. Kantsir, V.S. (201). Sponukalni motyvy zlochyynnoi povedinky terorystiv [The motive behind the criminal behavior of terrorists]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava, Journal of the Kyiv University of Law*, 3, 249–252. Retrieved from http://kul.kiev.ua/images/chasop/2011_3/249.pdf [in Ukrainian].

7. Hryshchuk, V.K. (2011). *Teroryzm: teoretyko-prykladni aspekty [Terrorism: Theoretical and Applied Aspects]*. Lviv: LvDUVS. Retrieved from http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_low/cgiirbis_64.exe?C21COM [in Ukrainian].

8. Khavalits, O.V. (2016). *Vykorystannia kryminalistychno znachushchykh oznak pid chas vyaviennia ta rozsliduvannia zlochyniv terorystychnoho kharakteru [The use of forensic evidence in detecting and investigating terrorist offenses]*. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu, Scientific Bulletin of Kherson State University*, 114-118. Retrieved from http://www.lj.kherson.ua/2016/pravo01/part_4/32.pdf [in Ukrainian].

9. Zhurba, A.I. (2008). *Osoblyvosti predmeta dokazuvannia u spravakh pro kompiuterni zlochyny [Features of the subject of evidence in cases of computer crimes]*. *Candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].

10. Mokliar, V.V. (2016). *Suchasnyi teroryzm yak sotsialne yavyshe: sutnist ta formy proiavu [Contemporary terrorism as a social phenomenon: the essence and forms of manifestation]*. *Problemy zakonnosti, Problems of legality*, 135, 147-156. <http://oaji.net/articles/2017/3229-1484730968.pdf> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 18.01.2018

Tsiupryk I. – Ph.D in Law, Deputy Prosecutor of Lugansk Region, Sievierodonetsk, Ukraine

The Peculiarities of Guilt's Definition for Persons Involved in Terrorist Acts Commission

The circumstances characterizing the person's guilt and which are to be established in criminal proceedings on the fact of a terrorist act commission are disclosed in the article. It is determined that the main tasks during the investigation of a terrorist acts are the determination of guilt, motives and purpose of the criminals who committed them. The aggregate of such circumstances forms the subject of proving in a criminal proceeding, which is specified depending on the features of a particular crime taking into account Art. 91 of the Criminal Procedure Code of Ukraine.

The complexity of prosecution in the commission of crimes related to terrorist activities also is in the fact that the offender must be aware of unlawful character of one's actions and he/she demonstrates the wish to commit it. Terrorist's actions are always intentional, and careless guilt excludes the prosecution of such person. Therefore, the person committing a terrorist act realizes the level of social danger caused by such crime, provides an opportunity or inevitability of his/her actions

resulting in danger to life or health of a person or causing significant damage to social relations, etc., and admits it.

Clarification of the motive of criminal offense is one of the main tasks in criminal offense investigation, in particular participation in the terrorist act commission. Timely and accurate identification of the motive of terrorist act commission has an impact on the effectiveness of the investigation, as it promotes the establishment of a range of persons potentially involved in an unlawful act and to take all necessary measures for prosecution.

It is noted that any terrorist activity is carried out purposefully and always envisages the presence of a specific purpose. The formed «motive-purpose» vector is realized in the activity; completed activity (achieved purpose) creates the possibility of «transferring» this vector to a new level, etc. The motive and purpose of such crimes are closely interconnected. The peculiarity of terrorism is that the formation of purposes is largely unrelated to concrete manifestations of violence, that is, there is no direct connection between victims and the purpose pursued by terrorists.

Data on the motives and purpose of a terrorist act commission must be used in the issuance of investigative versions of the subject and the subjective part of the unlawful act, when organizing the search for the criminal, when choosing tactical techniques during certain investigative (search) actions, covert investigative (search) actions and operational-search activities.

Keywords: terrorist act, purpose of crime, motive of crime, organized terrorist group.